

A minute later, plasma treatment, the bottles were gently turned over upside down twice; and photographed again Figures 1B, 2B and 3B. After 10 minutes (after plasma treatment) the pictures were taken again Figures 1C, 2C and 3C. It can be seen that after plasma treatment the stable suspension has been gradually created.

It is seen that plasma treatment allows successful water suspending of powders of SEROQUEL XR, IBUFEN.

Wetting properties on medicine materials milled SEROQUEL XR, IBUFEN and XANAX XR have been changed drastically under cold radiofrequency plasma treatment carried out with air. The most sensitive to plasma treatment was **IBUFEN**, on which the transition from partial to complete (total) wetting and imbibition has been observed. It should be emphasized that **IBUFEN is an extremely hydrophobic material**.

The presented results demonstrate that modification of wetting properties of all 3 provided powders, namely SEROQUEL XR, IBUFEN and XANAX XR, is possible.

References

- [1] H. K. Yasuda, J. Wiley & Sons 1984 Plasma polymerization and plasma treatment, New York.
- [2] Yasuda, H.; Sharma, A. K. 1981 Effect of orientation and mobility of polymer molecules at surfaces on contact angle and its hysteresis. J. Polymer Sci. 19, 1285-1291.
- [3] M. Strobel, C. S. Lyons, K. L. Mittal. 1994 Plasma surface modification of polymers: Relevance to adhesion. VSP, Utrecht.
- [4] M. Strobel, C. S. Lyons, K. L. Mittal (Eds), 2000 Plasma surface modification of polymers: relevance to Adhesion. Vol. 2, VSP, Zeist, the Netherlands.
- [5] A. Kaminska, H. Kaczmarek, J. Kowalonek, 2002 European Polymer Journal. 38, 1915–1919.
- [6] Ed. Bormashenko, R. Grynyov, 2012 Plasma treatment allows water suspending of the natural hydrophobic powder (lycopodium), Colloids and Surfaces B. 97, 171– 174
- [7] Ed. Bormashenko, G. Chaniel, R. Grynyov, 2013 Towards understanding hydrophobic recovery of plasma treated polymers: Storing in high polarity liquids suppresses hydrophobic recovery, Applied Surface Science. 273, 549– 553
- [8] M. Pascual, R. Balart, L. Sanchez, O. Fenollar, O. Calvo, 2008 J. Materials Science. 43, 4901-4909.
- [9] R. Tadmor, Pr. S. Yadav, 2008 As-placed contact angles for sessile drops, J. Colloid and Interface Science. 317, 241–246.
- [10] M. Mortazavi, M. Nosonovsky, 2012 A model for diffusion-driven hydrophobic recovery in plasma treated polymers, Applied Surface Science. 258, 6876–6883

ФОРМУВАННЯ ПЕРЦЕПТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ТА ЕМПАТІЇ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

*Грисенко В.В., Кумир Ю.В., Огар А.В.
Полтава, Україна*

Педагогічною проблемою є формування та виховання перцептивних здібностей та емпатії у майбутніх учителів. Молоде педагогічне покоління повинне виховуватися на засадах порозуміння, підтримки, співпереживання та співчуття. Ці здібності необхідні педагогу для формування у дітей правильного сприймання навколишнього світу. Для того, щоб зацікавити учня до певної дисципліни учитель повинен бути різносторонньо розвиненим: не лише у фаховому предметі, а й повинен мати здібності проникати у внутрішній світ учня, тобто повинен володіти перцептивними здібностями.

Не менш необхідною здібністю майбутнього вчителя є емпатія. Здатність до співпереживання дозволяє вчителю зблизитися з учнем, коли учень буде відчувати, що його викладач для нього є не тільки провісником знань, а й вірним другом, який завжди зрозуміє і підтримає, то дитина буде легко йти на контакт, легко сприйматиме матеріал уроку, матиме зацікавлення.

Емпатія – розуміння відносин, почуттів, психічних станів іншої особи в формі співпереживання. Емпатія базується на почуттях, а не залежить від інтелектуальних здібностей [3, с. 55].

Перцепція – чуттєве сприйняття зовнішніх предметів людиною. За Г.-В. Лейбніцем розрізняють перцепцію як просте безпосереднє уявлення про зовнішній світ і аперцепцію – вищу форму пізнавальної діяльності, пов'язану з самосвідомістю [1, с. 135].

Чимало психологів розглядають емпатію як процес, у якому інтелектуальні й емоційні

сторони складають органічну єдність (Бодальов О., 1975, Ковалев А., 1975. Селіванов Р., 1984, Стрелкова Л., 1987) [5, с. 91].

Метою нашого дослідження є визначення шляхів розвитку емпатії майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки у вищих педагогічних навчальних закладах.

Основою формування виховуючих відносин учителя і учнів у навчально-виховному процесі загальноосвітнього навчального закладу є ціннісно-гуманна суб'єкт-суб'єктна взаємодія. При цьому на особливу увагу заслуговує виявлення англійським психологом Карлом Роджерсом провідних факторів, що визначають умови гуманізації міжособистісних відносин: 1) безоцінне позитивне сприйняття іншої людини, 2) адекватне емпатійне слухання; 3) адекватне самовираження у спілкуванні з нею. Ці фактори, на наш погляд, є вагомими також і у процесі міжособистісної взаємодії вчителя й учня, що дозволяє формувати стосунки довіри між ними [5, с. 90].

Передумовою формування найвищого рівня емпатії майбутнього педагога є наявність у нього знань психолого-педагогічних закономірностей розвитку особистості дитини на різних вікових етапах, практичне використання їх у різноманітних педагогічних ситуаціях, а також реальне усвідомлення власного рівня розвитку емпатійної культури, прагнення цілеспрямовано його підвищувати.

Аналіз наукових джерел дозволяє констатувати значний вплив на розвиток емпатії майбутніх учителів практичних елективних курсів, що реалізуються за допомогою активних методів навчання, психологічних тренінгів; введення в навчальні плани вищої школи спецкурсів, складовими яких є теми з вивчення і формування емпатії як однієї з головних рис професійної компетентності вчителя (О. Коваленко, О. Кайріс, Т. Василюшина, Л. Виговська, Г. Михальченко) [7, с. 10].

Проаналізувавши рівень розвитку емпатії та перцептивних здібностей майбутніх учителів, ми використовували діагностику емпатії (модифікований опитувач А. Меграбяна і Н. Епштейна).

В цьому тесті потрібно було вибрати один із варіантів відповідей на 25 питань. Потім підраховували бали за ключем до даного тесту. Загальна сума набраних балів показує рівень емпатії: балів – дуже високий рівень; 63-81 бал – високий рівень; 37-62 бали – нормальний рівень; 36-12 балів – дуже низький рівень.

Під час дослідження ми опитували 80 студентів (вибірка курсу-20 осіб), природничого факультету I, II, III, IV курсів Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. Проаналізувавши анкети і підраховували бали, ми визначили, що студенти II і III курсів мають вищий рівень емпатії, ніж студенти I та IV курсів, але в середньому в усіх курсах переважає кількість студентів має високий рівень емпатії. Під час дослідження не було виявлено студентів з дуже низьким рівнем емпатії.

Результати дослідження показали, що серед опитаних студентів 20% мають дуже високий рівень емпатії; 65% – високий рівень; 15% – нормальний рівень; 0% – дуже низький рівень.

Таблиця 1.

Рівні емпатії студентів I-IV курсів природничого факультету

		дуже високий рівень	високий рівень	нормальний рівень	дуже низький рівень
Кількість студентів з даним рівнем емпатії	I курс	2	12	6	0
	II курс	6	12	2	0
	III курс	6	11	3	0
	IV курс	2	17	1	0

На основі теоретичних знань та результатів опитування було доцільно розробити рекомендації щодо розвитку емпатії у майбутніх учителів. Для збільшення цього показника потрібно спочатку навчитися слухати людину, а згодом і чути. Відвідувати благодійні заходи, дитячі садки та дитячі будинки.

Для розвитку рівня емпатії рекомендуємо:

1. Застосовувати в роботі зі студентами методики, які сприяють розвитку пізнавально-когнітивної сфери, опитувальники, спрямовані на діагностику емпатії.

2. Використовувати методики, які сприяють розширенню і усвідомленню емоційно-чуттєвого досвіду людини. До них відносяться ігри та вправи, що стимулюють розвиток механізму емпатії.

3. Застосовувати методики для розвитку гуманітарної спрямованості особистості, які є ефективним засобом підвищення рівня емпатії. Можна використовувати опитувальники для визначення цінностей, мотивів і рис особистості, її спрямованості, оцінки комунікативних здібностей та міжособистісних відносин. Подібні методики вивчають і розвивають серцевий потенціал і творчу уяву особистості. Художнє пізнання має особливими психічними механізмами, відмінними від тих, які мають місце в логічному мисленні. Тому успішне виховання емпатії та емпатійної поведінки можливе через художню літературу, музику, малювання, театральне мистецтво та інші засоби виховного впливу на внутрішній світ людини.

Література

1. Генега А. И. Емпатія у професійному становленні психолога-практика [Текст] / А. И. Генега // Гуманітарні науки. – 2012. – № 2. – С. 135–140.
2. . Ємельянова Т. Емпатія - основа взаємодії [Текст] / Т. Ємельянова // Психолог: Додаток до газ. "Шкільн. світ". – 2005. – №13. – С.13–14.
3. Маценко Ж.М. Духовність: феномен психології та об'єкт виховання. К., Освіта України. 2010. – 100 с.
4. Сиза І. Розвиток емпатії у педагогів [Текст] / І. Сиза // Психолог дошкілля. –2013. – № 12. – С. 20–23.
5. Сулима О. Розвиток емпатії майбутнього вчителя [Текст] / О.Сулима // Дидакал. – 2010.–№ 10. – С. 89–92.
6. Сушник Н.С Емпатійність як професійно значуща якість соціальних педагогів [Текст] /Н.С.Сушник // Науковий вісник Волинського національного університету імені Л.Українки. Серія : Педагогічні науки. – 2011. – № 17.– С. 135–139.
7. Рябовол Т. Позитивні та негативні прояви емпатії в процесі соціалізації [Текст] /Т. Рябовол// Соціальна психологія. – 2005. – № 4. – С. 113–120.
8. Хомік В. С. Емпатія та децентрація: досвід теоретичного осмислення та емпіричних досліджень [Текст] / В. С. Хомік // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – №10. – С.8–13. – №11.- С.8-13.

ДО ПИТАННЯ ПРО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ФАХІВЦЯ

Гриньов С.Я.

Полтава, Україна

Категорії культури – це загальні уявлення й установки, яких дотримуються люди у сприйманні і розумінні об'єктивної реальності. Вони поділяються на дві групи. До першої групи належать онтологічні категорії, властиві всім об'єктам, з якими люди мають справу. В цих категоріях відображаються уявлення про найбільш загальні універсальні атрибути оточуючого нас об'єктивного світу. Простір, час, рух, зміни, властивість, якість, кількість, причина, наслідок, відповідність, закономірність, - категорії вищеназваної групи. Ці категорії характерні для будь-якого об'єкта як у природі, так і в суспільстві. Тому люди можуть користуватися ними для характеристики об'єкта навіть тоді, коли про нього відомо дуже мало або взагалі нічого не відомо, бо можна припустити, що найбільш таємничий об'єкт все-таки існує в просторі й часі, що він має якісні й кількісні характеристики, які існують причини його виникнення тощо.

Друга група категорій включає соціальні категорії, що характеризують людину і суспільство, основні, найважливіші обставини суспільного життя людей, їх діяльності і духовного світу (праця, власність, держава, свобода, справедливість, добро, совість, обов'язок тощо). Обидві групи категорій тісно взаємопов'язані, оскільки між онтологічними і соціальними категоріями межа відносна і в різних культурах прослідковується неоднаково.

Поняття «культура» є узагальнюючим і має декілька значень. Наприклад, говорять про культуру суспільства, частини суспільства, окремої особистості і нарешті, про культуру окремих видів діяльності.

У структурі культури особистості особливе значення належить професійній культурі особистості. Вона посідає все важливе місце і як предмет дослідження, і як фактор, який є значимим для пояснення, розуміння поведінки працівників, і особливо майбутніх фахівців, як людей, що мають володіти спеціальними знаннями й навичками в будь-якій галузі, бути висококваліфікованими фахівцями із широкою ерудицією та високим загальнокультурним рівнем. Тому висвітлення цих питань потребує подальшого перегляду суперечливих трактувань, їх аналіз і розв'язання.